

A FEHÉR SZALAG
osztrák-francia-német-olasz, 144 perc, 2009

Rendező	Michael Haneke
Forgatókönyv	Michael Haneke
Producer	Stefan Arndt, Veit Heiduschka, Margaret Ménégoz, Andrea Occhipinti
Operatőr	Christian Berger
Hang	Guillaume Sciama, Jean-Pierre LaForce
Zene	Franz Schubert, Martin Achenbach
Vágó	Monika Willi
Jelmez	Moidele Bickel, Dortohée Uhrmacher
Művészeti vezető	Anja Müller

Szereplők:

Tanár	Christian Fiedel
Narrátor	Ernst Jacobi
Eva	Leonie Benesch
Báró	Ulrich Tukur
Bárónő	Ursina Lardi
Sigi	Fion Mutert
Tutor	Michael Kranz
lelkész	Burghart Klaussner
lelkész felesége	Steffi Kühnert

történet:

A történet egy főúri birtokon játszódik Németországban 1913 közepén. A narrátor a helyi iskolaigazgató, aki évekkel később saját emlékeiként mesélni el a történetet, mégpedig úgy, mint lehetséges vagy részleges magyarázatot arra, ami Németországban történt az azt követő évtizedekben. A békétlenség egy véletlennek tűnő balesettel kezdődik, amikor a doktor lova megbotlik. Ezt egy haláleset követi, majd a rejtélyes körülmények között elhunyt asszony fia bosszút áll, megtámadva a báró káposztatermését. A további bajjós esetek is megmagyarázhatatlanok. Az tanító – narrátorunk – egy Eva nevű lánynak udvarol, akik a báró gyermekeire vigyáz. A báró a fiát ért fizikai támadás miatti dühében kirúgja a nőt. Mindeközben a tanító gyanakodni kezd, hogy a lelkész gyerekeinek közül van a zavargásokhoz, miután talál egy rövid levelet egy áldozat üzenetével arról, hogy a gyerekeket érő támadások csupán büntetések a szülők bűneiért.

Másik lehetséges magyarázat, hogy maga a narrátor a tettes, és nem csak azért, mert Haneke cselszövőinek (és közönségének) legtöbbje a tanult középosztályból kerül ki. Végül is, minden, amit látunk, a narrátor által van meghatározva, akinek van egy folyamatosan hangoztatott tézise: emlékeit bizonytalan idő után próbálja felidézni, azért, hogy megpróbálja megmagyarázni, mi okozta a Németországbeli történéseket az ezt követő években. Nem ragaszkodik ugyan ehhez az értelmezéséhez, ugyanakkor már a film elején leszögezi, de az az érzésünk, hogy

folyamatosan a levegőben kering, sőt, a film kezdeményezői és első nézői közül sokan továbbfejlesztik az elképzelést: Manohla Dargis *A fehér szalagot* a „nemzetszocializmus alaptörténetének” nevezte.

Az iskolaigazgató hiányos narrációjának funkciója, hogy próbára tegye a fikció iránti elvárásainkat. Az kérdés az, hogy követjük-e a tanárt, és megkonstruáljuk magunkban a megmagyarázatlan eseményeket; hogy megmagyarázzunk valami nagyobb dolgot, mindezt allegóriként kezelve tehát. Haneke narrátora óvatosan elhallgatja a dátumokat és a történelmi eseményekre való referenciákat egészen a film végéig – csak a bicikli és a nagyvonalakban látszó traktor jelzi, mikor játszódik a történet és az sem teljesen tiszta, hogy vajon tényleg azért meséli-e el mindezt, hogy rávilágítson az első és a második világháború eredetére.